



**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 01

DOM

2014-04-30
Meddelad i Stockholm

Mål nr UM 3832-13

KLAGANDE

Migrationsverket

MOTPART

Ombud och offentligt biträde:

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms, migrationsdomstolen, dom
den 3 maj 2013 i mål nr UM 8086-12
(Migrationsverkets ärende nr)

SAKEN

Uppehållstillstånd m.m.

MIGRATIONSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Migrationsöverdomstolen bifaller överklagandet och upphäver
migrationsdomstolens dom, utom i fråga om ersättning till det offentliga
biträdet, samt fastställer Migrationsverkets beslut den 5 oktober 2012.
2. Migrationsöverdomstolen beslutar att ersättning ska betalas till
som offentligt biträde med 5 989 kr, varav 3 190 kr för arbete,
1 601 kr för utlägg och 1 198 kr för mervärdesskatt.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00
E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-14 98 89

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

medborgare i Jemen, ansökte om och beviljades tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till sin dåvarande hustru under perioden den 3 november 2009 till den 3 november 2011. Med anledning av uppgifter som den 28 december 2009 kom in till Migrationsverket tog verket upp frågan om återkallelse av uppehållstillståndet. Makarnas äktenskap upplöstes den 31 augusti 2010. Migrationsverket beslutade den 27 april 2011 att avskriva ärendet om återkallelse. Den 26 augusti 2011 ansökte om förlängning av sitt uppehålls- och arbetstillstånd och åberopade särskild anknytning till Sverige och arbete som grund för sin ansökan.

Migrationsverket beslutade den 5 oktober 2012 bl.a. att avslå ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd och att utvisa honom. Som skäl för beslutet angav Migrationsverket bl.a. följande.

äktenskap är avslutat och han kan därför inte beviljas fortsatt uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 16 § första och andra styckena utlänningslagen (2005:716). Migrationsverket drar vidare slutsatsen att äktenskap med den tidigare makan har tillkommit uteslutande för att han ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige och på detta sätt kringgå bestämmelserna i utlänningslagen. tidigare maka meddelade Migrationsverket redan den 28 december 2009, knappt två månader efter det att han beviljats uppehållstillstånd, att hon hade lurats av honom och att de hade separerat. Denna uppgift vidhöll hon vid telefonintervjuer den 12 april 2010 och 22 februari 2012. uppgav den 12 april 2010 att han och hans tidigare maka vid hans ankomst till Sverige i november 2009 först bodde hos en väninna till hustrun och att de därefter flyttade till en annan adress där de fortfarande bodde. Vid kontroll i folkbokföringsregistret framkom dock att de var skrivna på olika adresser. De förklaringar lämnade till detta, bl.a. att han på grund av arbete inte haft tid att ändra sina adressuppgifter, är inte trovärdiga. Vid

utredning i augusti 2012 mindes inte när han träffade sin tidigare maka. Han uppgav först att det var vintertid, för att sedan ändra denna uppgift till sommartid. Eftersom det rör sig om ett skenäktenskap kan ansökan inte prövas enligt bestämmelserna om fortsatt uppehållstillstånd i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen, utan får betraktas som en ny ansökan om uppehållstillstånd inifrån landet. Det har inte kommit fram några omständigheter som medför att det finns synnerliga skäl att göra undantag från huvudregeln att uppehållstillstånd ska ha sökts och beviljats före inresan i Sverige.

överklagade Migrationsverkets beslut till migrationsdomstolen och yrkade att han skulle beviljas uppehålls- och arbetstillstånd. Han anförde bl.a. att hans äktenskap inte hade ingåtts uteslutande för att ge honom uppehållstillstånd i Sverige och att hans ansökan skulle betraktas som en förlängningsansökan enligt 5 kap. 16 § utlänningslagen.

I dom den 3 maj 2013 upphävde migrationsdomstolen det överklagade beslutet och återförvisade målet till Migrationsverket. Som skäl för avgörandet angav migrationsdomstolen bl.a. följande. Syftet med 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen är att i situationer då grunderna för fortsatt uppehållstillstånd inte föreligger ge möjlighet till fortsatt uppehållstillstånd för att hindra de negativa konsekvenserna av bestämmelsens första stycke (jfr prop. 1999/2000:43 s. 53 och s. 63 f.). Migrationsdomstolen anser att även andra omständigheter som är knutna till relationen och som innebär att grunden för uppehållstillståndet har upphört – eller aldrig förelegat – innefattas i rekvisitetet *(h)ar ett förhållande upphört*. Migrationsdomstolen finner därmed inte skäl att ge rekvisitet någon annan innebörd än att omständigheten att ett förhållande varit ett skenäktenskap är att betrakta som att förhållandet har upphört i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagens mening. Oavsett om äktenskap har varit ett skenäktenskap eller inte anser migrationsdomstolen att Migrationsverket borde ha prövat hans rätt till uppehållstillstånd enligt 15 kap. 16 § tredje stycket 1 utlänningslagen. Det ankommer på Migrationsverket att som första instans

pröva rätt till uppehållstillstånd, i första hand enligt det
nyss nämnda lagrummet och i andra hand enligt annan grund.

YRKANDEN M.M.

1. Migrationsverket

Migrationsverket yrkar att Migrationsöverdomstolen med ändring av
migrationsdomstolens dom fastställer verkets beslut och anför bl.a. följande.
Migrationsverket har dragit slutsatsen att relation med före
detta hustrun var ett skenförhållande. Enligt verkets uppfattning kan
bestämmelserna i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen inte tillämpas när
det är fråga om uppehållstillstånd som utfärdats på felaktiga grunder.
Migrationsdomstolen har inte tagit ställning till om relation
med f.d. hustrun var ett skenförhållande eller inte och har därför inte haft något
lagstöd för kravet att Migrationsverket ska företa utredning för att fastställa
huruvida han har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 16 § tredje
stycket utlänningslagen.

2.

anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.
Han vidhåller att relationen med den före detta hustrun var seriös och att han
inte gift sig med henne för att få uppehållstillstånd. Han har under sina fyra
år i Sverige skaffat sig en stark anknytning hit och har sedan tre år och åtta
månader tillbaka en tillsvidareanställning.

SKÄLEN FÖR MIGRATIONSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Frågan i målet

Det Migrationsöverdomstolen i första hand måste ta ställning till är om bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen är tillämplig när det äktenskap som medfört att uppehållstillstånd har beviljats senare bedöms vara ett skenäktenskap.

2. Bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd

En utlänning som med stöd av 5 kap. 8 § utlänningslagen har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består (5 kap. 16 § första stycket utlänningslagen).

Om ett förhållande har upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen ska ges fortsatt uppehållstillstånd (5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen).

När det gäller bedömningen av om fortsatt uppehållstillstånd kan beviljas framgår av tidigare förarbeten att det för uppehållstillstånd krävs att det från början varit fråga om ett seriöst förhållande (prop. 1983/84:144 s. 73 f.). I propositionen 1999/2000:43 (s. 54) framhöll regeringen på nytt att det bör krävas att det från börjat varit fråga om ett seriöst förhållande. Detta för att förhindra missbruk av rätten till invandring.

3. Bestämmelsen om skenäktenskap

Om ett äktenskap har ingåtts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd får uppehållstillståndet vägras (se 5 kap. 17 a § första stycket 2 utlänningslagen).

Denna bestämmelse infördes i samband med genomförandet av familjeåterföreningsdirektivet (rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening). Regeringen anförde då att det för tydlighetens skull bör anges att vilseledande eller oriktiga uppgifter samt skenförhållanden ska kunna utgöra grund för avslag på en ansökan om uppehållstillstånd. Även tidigare hade dock vilseledande uppgifter och skenförhållanden kunnat medföra att en ansökan avslogs eftersom det innebar att förutsättningarna för uppehållstillståndet brast. (Se prop. 2005/06:72 s. 38 f.)

När det gäller skenäktenskap har Migrationsöverdomstolen tidigare uttalat bl.a. följande. Eftersom en uttrycklig rätt för makar att få uppehållstillstånd för familjeåterförening införts, innebär det att de begränsningar som medger att uppehållstillstånd får vägras ska vara av viss betydelse. Dessa omständigheter ska vara fastställda. Ett avslagsbeslut får sålunda inte grundas på någon form av subjektivt tyckande utan ska bedömas utifrån objektiva grunder. Bevisbördan för att det kan vara fråga om ett skenäktenskap ligger på staten. Vid misstanke om att det kan vara fråga om ett skenförhållande bör en fördjupad utredning göras för att klarlägga om det rör sig om ett sådant äktenskap. För att presumtionen i 5 kap. 3 § utlänningslagen ska brytas kommer det an på Migrationsverket att göra sannolikt att äktenskapet ingåtts uteslutande för att den ena av makarna ska få uppehållstillstånd i Sverige. Det krävs att Migrationsverket påvisar en eller flera konkreta omständigheter som typiskt sett är ägnade att ifrågasätta syftet med äktenskapet (MIG 2007:19 och MIG 2007:60).

4. Bestämmelsen om när en ansökan ska vara gjord

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan (5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen). Från denna princip föreskrivs i andra stycket samma paragraf vissa undantag, bl.a. om en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning med familjeanknytning med stöd av 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket (punkt 3).

Kravet på att uppehållstillstånd ska ha beviljats före inresan utgör ett viktigt led i upprätthållandet av en reglerad invandring. Syftet med reglerna är att undvika ett kringgående av de principer som gäller (se prop. 1994/95:179 s. 42 f.). Sverige har haft en reglerad invandring sedan 1960-talet och kravet på att uppehållstillstånd ska beviljas före inresan har funnits sedan dess. Huvudregeln är således att ansökan ska ske och tillstånd beviljas innan utlänningen reser in i landet. I samband med att vissa undantag från denna regel infördes framhöll Socialförsäkringsutskottet att det var viktigt att inte dessa missbrukades (se bet. 1994/95:SfU16).

5. Migrationsöverdomstolens bedömning

5.1. Frågan om ett skenäktenskap kan ligga till grund för ett fortsatt uppehållstillstånd enligt 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen

Bestämmelsen i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen gör det möjligt för en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning att under vissa förutsättningar få ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd trots att förhållandet upphört. En utlänning vars ansökan om uppehållstillstånd ska prövas enligt bestämmelsen har på många sätt en gynnsam ställning. Dels innebär bestämmelsen i sig att ett fortsatt uppehållstillstånd kan ges på grunder som helt saknar samband med

det ursprungliga uppehållstillståndet, dels undantas ansökningar om sådant tillstånd enligt 5 kap. 18 § andra stycket 3 utlänningslagen från huvudregeln i första stycket samma bestämmelse om att uppehållstillstånd ska ha sökts och beviljats före inresan i Sverige.

Bestämmelsen i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen är fakultativ (uppehållstillstånd "får" ges). Enligt Migrationsöverdomstolens mening är det inte rimligt att en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd från en utlänning, vars ursprungliga uppehållstillstånd grundats på ett skenäktenskap och som därmed sökt kringgå bestämmelserna i utlänningslagen, prövas enligt denna för utlänningen förmånliga bestämmelse. Den uppfattningen har även stöd i de förarbetsuttalanden som redogjorts för ovan. Bestämmelsen om fortsatt uppehållstillstånd i 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen ska därför inte tillämpas när det äktenskap som medfört att uppehållstillstånd har beviljats vid en senare prövning bedöms vara ett skenäktenskap.

Eftersom det är brister i grunderna för det ursprungliga uppehållstillståndet som medför att fortsatt uppehållstillstånd inte kan beviljas är det, i likhet med vad som i allmänhet gäller i fråga om skenäktenskap, Migrationsverket som ska göra sannolikt att äktenskapet ingåtts uteslutande för att den ena maken skulle få uppehållstillstånd i Sverige.

5.2. Bedömningen i det aktuella målet

Det är ostridigt i målet att det äktenskap som låg till grund för att

beviljades uppehållstillstånd i Sverige var civilrättsligt giltigt och att detta äktenskap upplöstes i augusti 2010. Migrationsöverdomstolen anser dock, med hänsyn till de omständigheter som Migrationsverket pekat på i sitt beslut, att det framstår som tydligt att det rörde sig om ett skenäktenskap.

ansökan om fortsatt uppehållstillstånd ska därmed inte prövas enligt 5 kap. 16 § tredje stycket utlänningslagen, utan får betraktas som en ny ansökan om uppehållstillstånd inifrån landet. Det finns därför inte skäl att med stöd av 5 kap. 18 § andra stycket 3 samma lag medge undantag

från principen att uppehållstillstånd ska ha sökts och beviljats före inresan i landet. Det har inte heller kommit fram andra skäl för att göra undantag från denna princip. Migrationsdomstolens dom ska därför upphävas och Migrationsverkets beslut fastställas.

Domen får inte överklagas (16 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen).

lagman
ordförande

kammarrättsråd

kammarrättsråd
referent

föredragande